

Övertäckning i folkbokföringen bland högskoleexaminerade

**Metodutredning inom ramen för
utvecklingsarbetet av statistiken
Sysselsättning och inkomster efter
avslutad utbildning**

Övertäckning i folkbokföringen bland högskoleexaminerade

Metodutredning inom ramen för utvecklingsarbetet av
statistiken Sysselsättning och inkomster efter avslutad
utbildning

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Befolkning och välfärd
701 89 Örebro
010-479 40 00

Förfrågningar Johan Löfgren
+46 10 479 67 38
Johan.lofgren@scb.se

Paula Kossack
+46 10 479 60 05
Paula.kossack@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Övertäckning i folkbokföringen bland högskoleexaminerade
Metodutredning inom ramen för utvecklingsarbetet av statistiken
Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning Dnr A2022/1219

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Innehåll

Inledning	3
Vad vi vet sedan tidigare om övertäckningen i statistiken	4
Övertäckningsmått	5
Övertäckningsmått i befolkningsregistret	5
Så har vi gjort	5
Detaljerad analys av examinerade 2014	6
Misstänkt övertäckning 2015	6
Misstänkt övertäckning 2017	10
Misstänkt övertäckning över tid	12
Slutsatser	15
Generella överväganden	15
Tillämpning i designen av statistiken om Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning	15

Inledning

Under 2020/2021 utvecklades statistiken Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning (www.scb.se/UF0503). Statistiken gick innan dess under benämningen ”Verksamhet efter utbildning” och mätte då endast en målvariabel som kallades just för ”verksamhet efter utbildning”.

Vid tidigare kvalitetsarbete hade det framkommit att det bland högskoleexaminerade förekommer att personer finns folkbokförda vid uppföljningstidpunkten, men att de sannolikt har flyttat från Sverige utan att avanmäla sig hos Skatteverket. Det leder till en överskattning av antalet och andelen examinerade som varken arbetar eller studerar efter sin utbildning och en underskattning av dem som inte längre finns i landet.

En del av utvecklingsarbetet var därför att undersöka hur stort detta problem är och hur det skulle hanteras. I den här rapporten redovisas resultatet av genomlysningen.

Rapporten börjar med en beskrivning av vad övertäckning är och hur den kan mätas. Därefter analyseras examinerade 2014 och den misstänkta övertäckningen 2015 och 2017. Rapporten avslutas med en beskrivning av de slutsatser som kan dras för statistiken om Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning.

Vad vi vet sedan tidigare om övertäckningen i statistiken

Vi vet sedan tidigare att det i gruppen *varken förvärvsarbetande eller studerande* finns personer som inte längre bor i Sverige trots att de fortfarande är folkbokförda. Detta leder till ett mätproblem. Examinerade som lämnat landet men fortfarande är folkbokförda klassas som varken arbetande eller studerande, men borde egentligen klassas som inte folkbokförda.

Mätfelet leder till att antalet examinerade som är folkbokförda men varken arbetar eller studerar sannolikt överskattas, samtidigt som antalet som inte är folkbokförda underskattas. Denna underskattning kallas för misstänkt övertäckning. Täckningsproblemen innebär också att andelen som förvärvsarbetar eller studerar underskattas i relation till samtliga folkbokförda.

Detta förklarar sannolikt en del av skillnaden i andelen män respektive kvinnor som förvärvsarbetar, där andelen är lägre bland män än bland kvinnor. Omfattningen av övertäckningen är dock okänd, men studier som gjorts på måttet *Verksamhet efter utbildning* tyder på att omfattningen är relativt stor. För examinerade 2013/14 ligger andelen misstänkt övertäckning i gruppen som ett år efter examen varken arbetar eller studerar på ca 20 procent för män och ca 30 procent för kvinnor. Under tidigt 2000-tal är andelen mindre (ca 10 procent för kvinnor och ca 20 procent för män) för att sedan öka under 2000-talet. Problemet var som störst 2011/12 (ca 30 procent för kvinnor och 50 procent för män).

För mer information se kvalitetsdeklarationen avseende publiceringen 2018¹.

---

¹ https://www.scb.se/contentassets/835db4de1d234aa3a070b18749939487/uf0503_kd_1997-2016_pk_180411.pdf

Övertäckningsmått

Övertäckningsmått i befolkningsregistret

Det finns två olika mått i befolkningsregistret (RTB) som indikerar övertäckning.

- Ej aktivitet (finns för åren 2000–2018).
- Modellskattad sannolikhet (finns för åren 2013–2018).

Ej aktivitetsvariabeln sätts till 1 om personen inte lämnat avtryck i RTB, inte lämnat avtryck i databasen STATIV² samt har ett sammanlagt värde av inkomstvariablerna (hämtas från inkomst- och taxeringsregistret IoT) som understiger ett basbelopp. Utöver det sätts den till 1 om personen enbart har garantipension. Variabeln kan ses som en indikation på övertäckning. Troligen tillhör inte alla personer som har denna markering övertäckningen. Den ger troligen en överskattning av den totala övertäckningen.

Den modellskattade sannolikheten beräknas utifrån en logistisk regressionsmodell och en modellerad responsvariabel. Detta mått bedöms ge en mer tillförlitlig bild av övertäckningen. Från och med 2020 används denna metod³ för att skatta övertäckningen i RTB.

Så har vi gjort

Den misstänkta övertäckningen har analyserats utifrån tre olika indikatorer på misstänkt övertäckning:

- Disponibel inkomst = 0
- Ej aktivitet från RTB
- Modellskattad sannolikhet från RTB (summerade sannolikheter).

Metoden att anta att personer som inte har någon disponibel inkomst alls under året inte finns i landet används i den så kallade etableringsstatistiken som publiceras av Universitetskanslersämbetet. Läs mer i metodbeskrivningen på deras hemsida⁴.

---

² <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/bestalla-mikrodata/vilka-mikrodata-finns/longitudinella-register/stativ--en-longitudinell-databas-for-integrationsstudier/>

³ För mer information om metoden se ”Metod för att skatta övertäckning i RTB”.

⁴ <https://www.uka.se/statistik--analys/information-om-statistiken/matt-och-metoder/2017-02-14-metod-att-mata-etablering-pa-arbetsmarknaden.html>

Detaljerad analys av examinerade 2014

Högskoleexaminerade 2014 har kategoriserats utifrån deras verksamhet efter utbildning ett och tre år efter examen, dvs. 2015 och 2017. Examinerade från forskarstudier är exkluderade. Se i tabell 1 hur de examinerade fördelar sig efter de olika statusarna.

Tabell 1. Examinerade 2014 efter status 2015 och 2017 och kön

Status	Status 2015			Status 2017		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
1 Förvärsarbetande	45 987	30 725	15 262	48 697	32 065	16 632
2 Studerande	7 916	5 084	2 832	7 080	4 689	2 391
3 Förvärsarbetande och studerande	2 760	1 551	1 209	1 111	665	446
4 Varken förvärsarbetande eller studerande	3 511	1 887	1 624	2 894	1 623	1 271
5 Ej folkbokförd	5 463	2 594	2 869	5 855	2 799	3 056
Totalt	65 637	41 841	23 796	65 637	41 841	23 796

I gruppen Ej folkbokförd ingår även ca 2 200 personer med ofullständiga personnummer.

Personerna som klassats som ”4 Varken förvärsarbetande eller studerande” i tabell 1 ovan har studerats närmare. Den misstänkta övertäckningen i gruppen har skattats utifrån tre olika indikatorer på misstänkt övertäckning

- Disponibel inkomst = 0
- Ej aktivitet från RTB
- Modellskattad sannolikhet från RTB.

Misstänkt övertäckning 2015

De tre måtten var för sig

Vi har tittat närmre på de som varken förvärsarbetade eller studerade 2015. De olika måtten ger en lite olika bild av övertäckningen. Den modellskattade sannolikheten ger lite färre personer som kan misstänkas tillhöra övertäckning.

Tabell 2. Examinerade 2014 som varken arbetar eller studerar 2015 efter misstänkt övertäckning 2015 beräknat med olika mått

Indikator	Antal som varken arbetar eller studerar	Antal		Andel i procent	
		Övertäckning	Ej övertäckning	Övertäckning	Ej övertäckning
Disponibel inkomst=0	3 511	880	2 631	25	75
Ej aktivitet	3 511	934	2 577	27	73
Modellskattad sannolikhet	3 511	757	2 754	22	78

Överensstämmelse mellan de olika måtten

I tabell 3 nedan korsas måtten för att se vilka skillnader som finns mellan dem.

Det finns vissa skillnader, exempelvis klassas relativt många av de som inte har någon disponibel inkomst inte som övertäckning enligt den modellskattade sannolikheten (231 av 880). Detta är en indikation på att metoden att klassa alla som inte har någon disponibel inkomst som övertäckning kan leda till att för många klassas som övertäckning.

Det är lite bättre överensstämmelse mellan "Ej aktivitet" och den modellskattade sannolikheten. Av de 934 som klassades som ej aktiva så skattades 743 som övertäckning enligt den modellskattade sannolikheten. 191 skattades som ej övertäckning.

Av de 757 som skattades som övertäckning enligt den modellskattade sannolikheten, så klassades 743 som övertäckning enligt ej aktivitet. 14 klassades som ej övertäckning.

Tabell 3. Examinerade 2014 som varken arbetar eller studerar 2015 efter misstänkt övertäckning 2015, olika mått korsade

		Disponibel inkomst		Ej aktivitet		Modellskattad sannolikhet	
		Övertäckning	Ej övertäckning	Övertäckning	Ej övertäckning	Övertäckning	Ej övertäckning
Disponibel inkomst=0	Övertäckning	880	0	732	148	649	231
	Ej övertäckning	0	2 631	202	2 429	108	2 523
Ej aktivitet	Övertäckning	732	202	934	0	743	191
	Ej övertäckning	148	2 429	0	2 577	14	2 563
Modellskattad sannolikhet	Övertäckning	649	108	743	14	757	0
	Ej övertäckning	231	2 523	191	2 563	0	2 754

Vi antar i fortsättningen att den modellskattade sannolikheten är det mått som identifierar övertäckning bäst. De övriga måtten är mer en indikation på övertäckning.

Test att justera skattningar av andel förvärvsarbete med de modellskattade sannolikheterna

Andel förvärvsarbete kvinnor och män av alla folkbokförda beräknas utifrån tabell 1 ovan.

- Andel förvärvsarbete kvinnor: $30\,725 / (30\,725 + 5\,084 + 1\,551 + 1\,887) = 78.3$ procent
- Andel förvärvsarbete män: $15\,262 / (15\,262 + 2\,832 + 1\,209 + 1\,624) = 72.9$ procent

Det ser således ut som andelen förvärvsarbete är klart högre bland kvinnor. Men vad händer om vi justerar kategori 4 med den modellskattade sannolikheten?

Tabell 4. Examinerade 2014 efter status 2015 och kön, misstänkt övertäckning justerad med modellskattad sannolikhet

Status	Status 2015 original			Status 2015 justerad		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
1 Förvärvsarbete	45 987	30 725	15 262	45 987	30 725	15 262
2 Studerande	7 916	5 084	2 832	7 916	5 084	2 832
3 Förvärvsarbete och studerande	2 760	1 551	1 209	2 760	1 551	1 209
4 Varken förvärvsarbete eller studerande	3 511	1 887	1 624	2 754	1 577	1 177
5 Ej folkbokförd	5 463	2 594	2 869	6 220	2 904	3 316
Totalt	65 637	41 841	23 796	65 637	41 841	23 796

I tabell 4 ovan har en del av de som klassades som 4 i tabell 1, flyttats till kategori 5 (utifrån den modellskattade sannolikheten). Det förändrar andelen kvinnor och män på så sätt att männen närmar sig kvinnorna något, men det skiljer fortfarande några procentenheter:

- Andel förvärvsarbete kvinnor: $30\,725 / (30\,725 + 5\,084 + 1\,551 + 1\,577) = 78.9$ procent
- Andel förvärvsarbete män: $15\,262 / (15\,262 + 2\,832 + 1\,209 + 1\,177) = 74.5$ procent

Misstänkt övertäckning bland inresande⁵ studenter

Vi vet sedan tidigare att den misstänkta övertäckningen är ett större problem bland inresande studenter. Därför undersöks här närmare hur den misstänkta överskattningen ser ut för inresande studenter.

⁵ Examinerade från högskolan som kommit till Sverige för att studera.

Det syns tydligt att de som skattas som övertäckning till stor del är personer som är inresande studenter. Drygt 70 procent av de inresande studenterna, som varken arbetar eller studerar under 2015, skattas som övertäckning enligt den modellskattade sannolikheten. Bland övriga studerande är den skattade övertäckningen relativt liten. Man kan notera att övertäckningen är klart mindre för modellskattad övertäckning, jämfört med ej aktivitet, bland ej inresande studenter.

Tabell 5. Examinerade 2014 som 2015 varken arbetar eller studerar efter inresande student och misstänkt övertäckning enligt modellskattning och enligt variabeln Ej aktivitet

Inresande student	Antal som varken arbetar eller studerar	Modellskattad övertäckning		Ej aktivitet	
		Antal	Andel i procent	Antal	Andel i procent
Ja	889	628	71	697	78
Nej	2 622	129	5	238	9
Totalt	3 511	757	22	934	27

Status 2017 och 2018 för de som klassats som misstänkt övertäckning 2015

För att se om övertäckningen från RTB är stabil över tid, har vi undersökt status 2017 och 2018 för de inresande studenter som har klassats som misstänkt övertäckning 2015 enligt modellskattningen.

De allra flesta ligger kvar i gruppen som varken arbetar eller studerar och en del har hamnat i gruppen ej folkbokförd, dvs. att uppgift om att de flyttat utomlands har kommit in i RTB. Detta kan vara en indikation på att det är väldigt få av de personer som klassas som misstänkt övertäckning 2015 som fanns kvar i landet 2015.

Tabell 6. Examinerade 2014 som varken arbetat eller studerat 2015, inresande studenter som klassats som misstänkt övertäckning efter deras status 2017 och 2018

Status	Status 2017	Status 2018
1 Förvärsarbetande	10	13
2 Studerande	4	5
3 Förvärsarbetande och studerande	8	8
4 Varken förvärsarbetande eller studerande	507	467
5 Ej folkbokförd	99	135
Totalt	628	628

Misstänkt övertäckning 2017

De tre måtten var för sig

Vi har tittat närmre på de som varken förvärvsarbetade eller studerade 2017. De olika måtten ger en lite olika bild av övertäckningen. Den modellskattade sannolikheten ger lite färre personer som kan misstänkas tillhöra övertäckning.

Tabell 7. Examinerade 2014 som varken arbetar eller studerar 2017 efter misstänkt övertäckning 2017 beräknat med olika mått

Indikator	Antal som varken arbetar eller studerar	Antal		Andel i procent	
		Övertäckning	Ej övertäckning	Övertäckning	Ej övertäckning
Disponibel inkomst=0	2 894	736	2 158	25	75
Ej aktivitet	2 894	867	2 027	30	70
Modellskattad sannolikhet	2 894	693	2 201	24	76

Jämförelse med 2015

Om vi jämför med ett år efter examen, tabell 2, så har antalet som varken arbetar eller studerar minskat i storlek jämfört med ett år efter examen. Andelen av dessa som utgör misstänkt övertäckning har dock ökat något.

Det innebär att problemet med övertäckningen inte tycks minska över tid. En stor del av de som utgör misstänkt övertäckning ett år efter examen, gör det även tre år efter examen.

Test att justera skattningar med de modellskattade sannolikheterna

Här testar vi hur en justering påverkar andelen förvärvsarbetande kvinnor och män. Utifrån tabell 1 ovan beräknas först andelen förvärvsarbetande kvinnor och män i relation till antalet folkbokförda:

- Andel förvärvsarbetande kvinnor: $32\,065 / (32\,065 + 4\,689 + 665 + 1\,623) = 82.1$ procent
- Andel förvärvsarbetande män: $16\,632 / (16\,632 + 2\,391 + 446 + 1\,271) = 80.2$ procent

Vad händer om vi justerar gruppen som varken arbetar eller studerar med den modellskattade sannolikheten?

- Andel förvärvsarbetande kvinnor: $32\,065 / (32\,065 + 4\,689 + 665 + 1\,333) = 82.7$ procent
- Andel förvärvsarbetande män: $16\,632 / (16\,632 + 2\,391 + 446 + 868) = 81.8$ procent

I tabell 8 nedan har en del av de som klassades som varken förvärvsarbete eller studerande (kategori 4), flyttats till kategori 5 (utifrån den modellskattade sannolikheten). Det förändrar andelen kvinnor och män på så sätt att männen närmar sig kvinnorna avseende andelen förvärvsarbete.

Tabell 8. Examinerade 2014 efter status 2017 och kön, misstänkt övertäckning justerad med modellskattad sannolikhet

Status	Status 2017 original			Status 2017 justerad		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
1 Förvärvsarbete	48 697	32 065	16 632	48 697	32 065	16 632
2 Studerande	7 080	4 689	2 391	7 080	4 689	2 391
3 Förvärvsarbete och studerande	1 111	665	446	1 111	665	446
4 Varken förvärvsarbete eller studerande	2 894	1 623	1 271	2 201	1 333	868
5 Ej folkbokförd	5 855	2 799	3 056	6 548	3 089	3 459
Totalt	65 637	41 841	23 796	65 637	41 841	23 796

Misstänkt övertäckning bland inresande studenter

Även efter tre år är det tydligt att de som skattas som övertäckning huvudsakligen är personer som kommit till Sverige för att studera. Runt 80 procent av de inresande studenter, som varken arbetar eller studerar 2017, skattas som övertäckning. Bland övriga studerande är den skattade övertäckningen relativt liten.

Tabell 9. Examinerade 2014 som 2017 varken arbetar eller studerar efter inresande student och misstänkt övertäckning enligt modellskattning och enligt variabeln Ej aktivitet

Inresande student	Antal som varken arbetar eller studerar	Modellskattad övertäckning		Ej aktivitet	
		Antal	Andel i procent	Antal	Andel i procent
Ja	737	560	76	617	84
Nej	2 157	134	6	251	12
Totalt	2 894	693	24	867	30

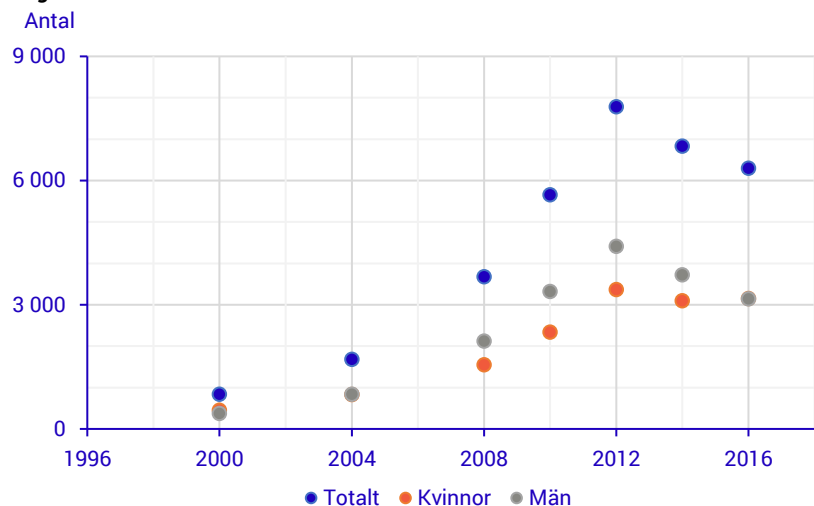
Misstänkt övertäckning över tid

I detta avsnitt studeras misstänkt övertäckning för examinerade 2000, 2004, 2008, 2010, 2012 och 2014. Diagrammen nedan visar den misstänkta övertäckningen tre år efter examen, för de som enligt registeruppgifter varken arbetar eller studier vid uppföljningstidpunkten.

Övertäckningen redovisas utifrån variabeln Ej aktivitet och från examensår 2012 även utifrån den modellbaserade variabeln. Övertäckningen redovisas totalt samt uppdelat efter inresande studenter och ej inresande studenter.

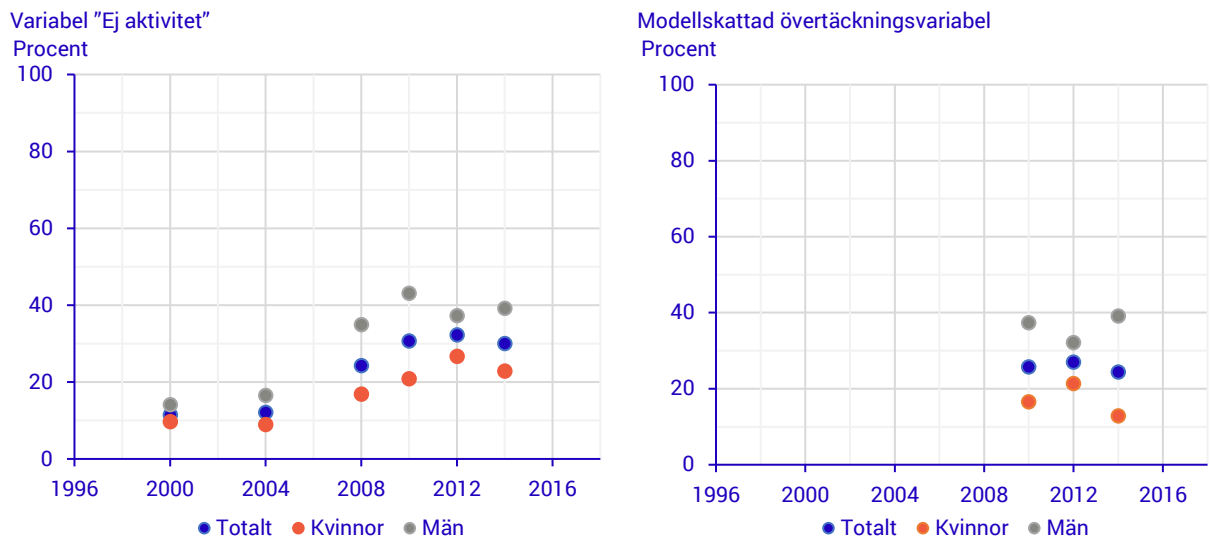
I diagram 1 visas utvecklingen av antal inresande studenter. Antal inresande studenter steg kraftigt under första årtiondet av 2000-talet, för att sedan avta något under 2014 och 2016. Det är vanligen något fler inresande män än inresande kvinnor. År 2016 var dock könsfördelningen jämn, med lika många inresande kvinnor och inresande män.

Diagram 1. Antal examinerade som är inresande studenter efter examensår och kön

I diagram 2 visas utvecklingen av den misstänkta övertäckningen för alla examinerade. Övertäckningen följer i ganska stor utsträckning utvecklingen av antal inresande studenter. Övertäckningen var som högst 2010 med strax över 40 procent enligt variabeln Ej aktivitet medan den högsta noteringen för den modellskattade variabeln var 40 procent år 2014. Den modellskattade övertäckningen är överlag lägre än andel ej aktivitet.

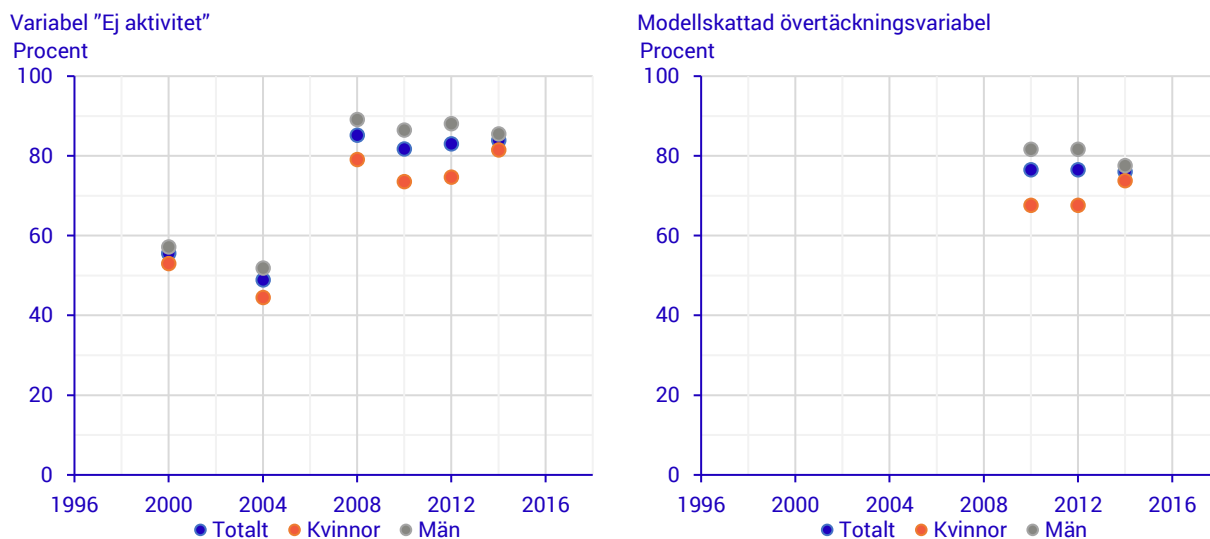
Diagram 2. Andel övertäckning bland de som varken arbetar eller studerar efter examensår och kön. Samtliga examinerade

I diagram 3 visas utvecklingen av den misstänkta övertäckningen för inresande studenter. Övertäckningen är överlag hög. För åren 2008–2014 ligger den nära 90 procent enligt variabeln Ej aktivitet. Den modellskattade övertäckningen ligger runt 80 procent för åren 2010–2014. Övertäckningen är överlag högre för män än för kvinnor.

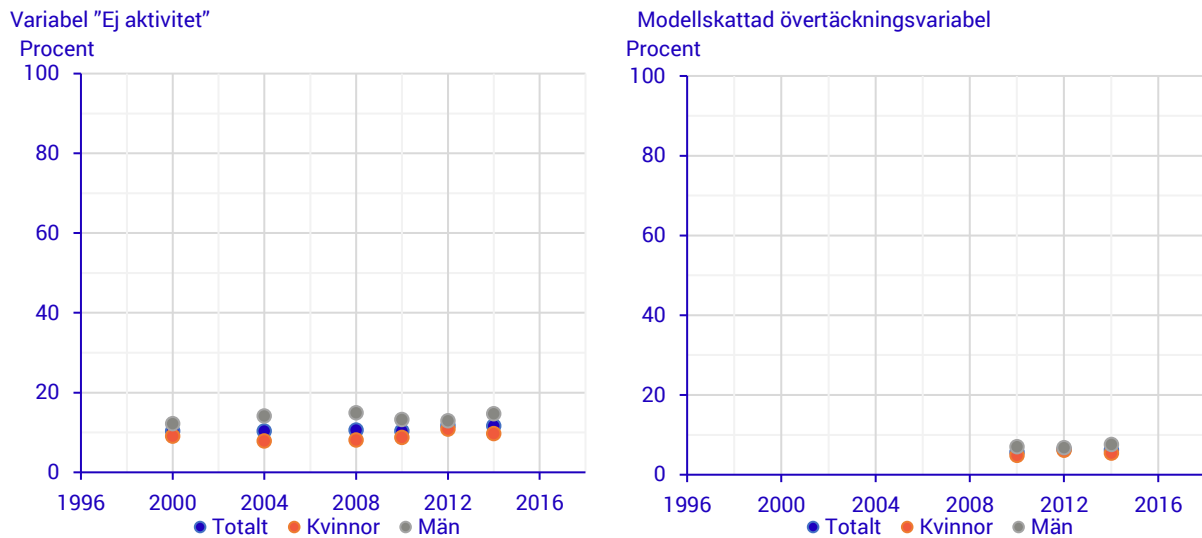
År 2016 visas inte i diagram 2–4, då data avseende övertäckning 2019 saknades då rapporten utarbetades.

Diagram 3. Andel övertäckning bland de som varken arbetar eller studerar efter examensår och kön. Inresande studenter

I diagram 4 visas utvecklingen av den misstänkta övertäckningen för gruppen ej inresande studenter. Övertäckningen är relativt låg. Det gäller framför allt för den modellskattade övertäckningen som är under 10 procent för åren 2010–2014.

Diagram 4. Andel övertäckning bland de som varken arbetar eller studerar efter examensår och kön. Ej inresande studenter

Slutsatser

Generella överväganden

Resultaten i denna rapport indikerar att problemet med övertäckning vid uppföljningar av högskoleexaminerade till stor del orsakas av inresande studenter. Den misstänkta övertäckningen är hög bland inresande studenter. Bland ej inresande studenter är den misstänkta övertäckningen ganska låg.

Den misstänkta övertäckningen verkar ganska stabil över tid vad gäller examinerade 2014. De som skattas som misstänkt övertäckning 2015, gör det till stor del för 2017 också.

Det är svårt att veta hur exakta indikatorerna för övertäckningen är för högskoleexaminerade. Att övertäckningen kan vara så hög som uppåt 80 procent för inresande studenter som varken arbetar eller studerar enligt register, är ett intressant resultat. Denna rapport har inte fokuserat på uppföljningstidpunkter längre fram i tiden än tre år efter avslutad utbildning, men det kan vara intressant att studera hur det ser ut längre fram i tiden efter avslutad utbildning. Ligger dessa personer kvar ”för evigt” i RTB eller kommer information in om att de flyttat från landet?

Tillämpning i designen av statistiken om Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning

En utgångspunkt för statistiken om Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning var att inkludera även examinerade från högskolan som kommit till Sverige för att studera, så kallade inresande studenter.

Vår analys av övertäckningsproblematiken bland de som enligt registeruppgifter finns i landet men varken arbetar eller studerar kan till stor del härledas till gruppen inresande studenter.

Statistiken om Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning redovisas efter många små redovisningsgrupper. Det innebär att risk finns att såväl variabeln Ej aktivitet som den modellskattade övertäckningen kan slå fel vid redovisning av mindre grupper.

För att kunna behålla den detaljerade redovisningen beslutades istället att exkludera gruppen inresande studenter. Då behöver ingen justering för övertäckningen i folkbokföringen göras och den detaljerade redovisningens kvalitet äventyras inte.

De inresande är givetvis en viktig grupp att undersöka och för att statistiken ska bli rättvisande är det viktigt att justera denna grupp för misstänkt övertäckning i folkbokföringen. Detta kan göras genom att

särskilda, mindre detaljerade tabeller tas fram och publiceras i särskild ordning.

SCB beskriver Sverige SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.